

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Освітня програма 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Затверджено на засіданні кафедри
історії, археології, інформаційної
та архівної справи
Протокол № 1 від 31 серпня 2022 року

КРОПИВНИЦЬКИЙ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Анотація до дисципліни.
3. Мета і завдання дисципліни (формування загальних та фахових компетентностей)
4. Формат дисципліни.
5. Програмні результати навчання.
6. Обсяг дисципліни.
7. Ознаки дисципліни.
8. Пререквізити.
9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання.
10. Політика курсу.
11. Навчально-методична карта дисципліни.
12. Система оцінювання та вимоги.
13. Рекомендована література та інформаційні джерела.

1. Загальна інформація

Назва курсу	Філософія
Викладач	Стежко Зоя Василівна, кандидат філософських наук (спеціальність - 09.00.01 – «Діалектичний та історичний матеріалізм»), доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Профайл викладача	https://www.researchgate.net/profile/Zoia-Stezhko ORCID – 0000-0002-0172-4487 https://publons.com/researcher/2953586/ Web of Science ResearcherID AAI-2780-2021 https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=xzh-RwAAAAJ
Контактний телефон	050 9394358
Е-пошта	zoiastez@ukr.net
Фейсбук	www.facebook.com/z.stezhko
Консультації	<i>очні</i> – відповідно до затвердженого графіку консультацій; <i>онлайн</i> – е-листування, у месенджері (Facebook-Messenger), вебінари на платформі Zoom (за запитом здобувача вищої освіти)
Система дистанційного навчання	http://moodle.kntu.kr.ua/

2. Анотація до дисципліни

В умовах розбудови правового демократичного суспільства та створення української державності особливого значення набуває підготовка не просто фахівця, а особистості з широким діапазоном духовної орієнтації, яка спроможна була б приймати рішення не тільки з суто технічних питань, а й з політичних, етичних чи світоглядних. Ключова роль в реалізації цього завдання належить гуманітарній підготовці, фундаментом якої є філософське знання. Філософія – це відкрита система, способом її існування є постійний творчий пошук – власного «Я», сенсу життя і можливостей самої людини в світі. Програма націлена на аналіз основних світоглядних та методологічних проблем, які виникають у суспільстві та науці на сучасному етапі розвитку, та на отримання уявлень щодо тенденцій розвитку суспільства та науки – у яких раціональна філософія виконує не лише методологічну, а й прогностичну функцію.

3. Мета і завдання дисципліни

Мета курсу «Філософія» – формування у здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр»: 1) уявлення про проблематику та мову філософії, її поняття, категорії та методи, про історію філософських учень; 2) філософської культури – стратегічного мислення, глибинного пізнання навколишнього світу, людини та суспільства; 3) навичок застосування філософської методології в конкретному науковому освоєнні дійсності.

Завдання:

Формувати *Програмні компетентності*:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів інформаційної, бібліотечної та архівної справи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності

ФК 14. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.

4. Формат дисципліни

Денна форма навчання викладання курсу передбачає: традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій у поєднанні з практичними роботами: формат очний (offline / Face to face).

Заочна форми навчання – під час сесії формат очний (offline / Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Результати навчання

Програмні результати навчання:

PH5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.

PH11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань.

PH16. Приймати обґрунтовані управлінські та технологічні рішення.

6. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
лекції	28
семінарські	14
самостійна робота	78
Всього	120

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна / вибіркова
2021	2	3	029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	4/120	2	Іспит	Нормативна

8. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Філософія» істотно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував та/або повторив матеріал дисциплін «Ділова українська мова», «Історія вітчизняної та світової культури», «Етика і психологія ділового спілкування», «Вступ до фаху та основи наукових досліджень» тощо освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

9. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Для викладання дисципліни “Філософія” застосовуються: мультимедійні засоби, персональні комп’ютери, локальна комп’ютерна мережа, вільний доступ до Інтернету, відкрита бездротова мережа Wi-Fi.

10. Політика курсу

Організація освітнього процесу. Викладач і здобувачі повинні дотримуватися вимог Положення про організацію освітнього процесу ЦНТУ, Положення про дотримання академічної доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти, інших нормативних актів університету <http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=4>

Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі дотримуватимуться Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ, усвідомлюючи наслідки її порушення.

Відвідування занять. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що здобувачі братимуть активну участь у лекційних та практичних заняттях курсу. Пропущені заняття мають бути відпрацьованими не пізніше, ніж за тиждень до екзаменаційно-залікової сесії.

Поведінка на заняттях. Недопустимими є списування, плагіат, несвоєчасне виконання завдань та самостійної роботи, пасивність під час практичних занять.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Історія філософських учень			
Тема 1. Вступ. Філософія, її проблематика та призначення. Світогляд, його структура та історичні типи. Предмет, структура та функції філософського знання. Структура та функції філософії. Філософія та наука. Роль філософії у житті людини та суспільства	2	2	7
Тема 2. Філософія Стародавності. Староіндійська та старокитайська філософія. Антична філософія (докласичний та класичний періоди). Елліністична та римська філософія.	2		5

Тема 3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження. Християнсько-середньовічна апологетика і патристика. Схоластика. Реалізм і номіналізм. Філософія епохи Відродження.	2	2	5
Тема 4. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва. Гносеологія. Дискусія про джерела та форми пізнання світу. Онтологія. Вчення про субстанцію. Соціальна філософія. Проблеми людини та суспільства.	2		5

Тема 5. Класична філософія кінця ХУІІІ-ХІХ ст. Філософське вчення І.Канта. Філософська система та метод Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.	2	2	5
Тема 6. Розвиток філософської думки на теренах України. Становлення і розвиток філософської думки України 10-17 ст. Філософія в Києво-Могилянській академії. Філософські погляди Г. Сковороди. Розвиток української філософії в ХІХ-ХХ століттях.	2		5
Тема 7. П'юралізм некласичних філософських теорій ХІХ-ХХІ ст. Критичний перегляд традицій класичної філософії. П'юралізм філософських систем. Філософія життя». Фрейдизм та неофрейдизм. Антропологічний поворот у філософії. Екзистенціалізм. Сайєнтистський напрямок. Філософський позитивізм. Марксистська філософія: класичний та сучасний етапи. Еволюція релігійної філософії. Неотомізм. Ситуація постмодерну у філософії.	2	2	7
Змістовий модуль 2. Теорія філософії та її проблеми			
Тема 8. Філософське розуміння світу. Матерія. Філософське розуміння буття. Матерія: генезис, сутність, основні властивості. Спосіб та форми існування матерії.	2		7
Тема 9. Філософське розуміння світу. Дух, свідомість. Свідомість як предмет історико-філософського дослідження. Духовність, дух, душа, ідеальне. Поняття свідомості та її структура. Свідомість та несвідоме. Генезис свідомості.	2	2	7
Тема 10. Філософська концепція розвитку. Класична теорія розвитку. Діалектика. Закони та категорії діалектики. Становлення сучасної філософської концепції розвитку	2		5

Синергетика. Альтернативи концепції розвитку.			
Тема 11. Гносеологія та методологія пізнання світу. Пізнання як соціально-опосередковане відношення людини до світу. Структура та принципи пізнання. Чуттєве та раціональне пізнання, їх форми та взаємозв'язок. Наукове пізнання, його рівні, форми та методи. Проблема істини в філософії. Істина, правда, постправда, омана.	2	2	5
Тема 12. Філософська антропологія. Людина як мета та найвища цінність історії. Сутність людини. Проблеми антропосоціогенезу. «Індивід», «особистість», «індивідуальність». Проблема соціалізації людини. Сенс життя людини та людства. Соціально-етнічні спільноти людей та тенденції їх розвитку.	2		5
Тема 13. Суспільство та основні сфери його життєдіяльності. Суспільство в структурі природи. Географічне середовище як перша умова життя суспільства. Суспільство як надіндивідуальна, цілісна система. Взаємозв'язок суспільства та природи. Біосферні критерії в розвитку суспільства. Екологічна криза.	2	2	5
Тема 14. Суспільство як система, що саморозвивається. Джерела та рушійні сили розвитку суспільства. Проблема типології суспільства. Цінності та їх роль в житті суспільства. Глобальні проблеми сучасності та моделювання майбутнього.	2		5
Разом	28	14	78

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рейтинг бакалавра із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з поточної навчальної роботи впродовж семестру, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу з атестації (екзамен) – 100 балів.

Розподіл балів

Поточний контроль																										
Тема 1			Тема 2			Тема 3			Тема 4			Тема 5			Тема 6			Тема 7			Тема 8			Тема 9		
Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С
-	2	3	-	1	2	-	1	2	-	1	3	-	2	3	-	2	3	-	2	1	-	2	3	-	2	3

Поточний контроль														Екзамен	Сума		
Тема 10			Тема 11			Тема 12			Тема 13			Тема 14				Всього	
Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С			
-	2	3	-	2	3	-	2	2	-	1	3	-	1	3	60	40	100

Шкала оцінювання

За системою ЦНТУ	За шкалою ECTS	За національною системою	Визначення
90-100	A	5 (відмінно)	Здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
82-89	B	4 (дуже добре)	Здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;
74-81	C	4 (добре)	Здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;
60-73	D	3 (задовільно)	Здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на

			запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;
> 60	Fx 2	2 (незадовільно)	Здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (с. 32-33).

13. Рекомендована література та інформаційні джерела.

База:

1. Губерський Л.В., Андрущенко В.П. та ін. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Х.: Фоліо, 2018. – 621 с. <https://odnb.odessa.ua/vnn/book/4947>
2. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. - Харків: Право, 2018. - 432 с.
http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/fildan.pdf
3. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 381 с.
<file:///C:/Users/Yuri/Desktop/6oT7nwlclKZyC3ZHNzJiIY3pCdIpyB6hP2Yij8SN.pdf>
4. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
file:///C:/Users/Yuri/Desktop/01.filosofija_posibnik_krivulja.pdf
5. Стежко З.В., Стежко Г.П. та ін. Філософія в короткому викладі. Кропивницький: Вид. 2-е, доп., 2020. – 188 с.
<http://www.samprodav.com/books/sell/100460-filosofia-v-korotkomu-vikladi>
6. Філософія. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня. – Укладачі: О. М. Кузь, Ю. І. Потоцька та ін. - Харків ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 64 с.
<file:///C:/Users/Yuri/Desktop/2017-%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%8C%20%D0%9E%20%D0%9C,%20%D0%9F%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%AE%20%D0%9D,%20%D0%96%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86%20%D0%92,%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>
7. Філософія: методичні рекомендації / Р.П. Даниляк. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. - 44 с.
<file:///C:/Users/Yuri/Desktop/skm5476.pdf>

Додаткова:

1. Крالیук П. М. Історія філософії України: підручник. – К.: КНТ, 2018. – 652 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Kraliuk_Petro/Istoriia_filosofii_Ukrainy/

2. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі: монографія / В. Г. Кремень; Акад. пед. наук України. - 3-тє вид. - Київ: Знання, 2018.
3. Кримський С. Б. Про софійність, правду, смисли людського буття: Зб. наук., публіцист. і філос. ст. - К., 2010.
4. М. Попович. Що таке філософія? // Філософська думка. – 2006. – № 1. – С. 3–24
5. Григорій Сковорода: філософія свободи. – 2-е вид. / Мирослав Попович. – К.: Майстерня Білецьких, 2008. – 255 с.
6. Стежко З.В. «Суперечливість свободи та парадокси відповідальності (антропологічний аналіз) // «Anthropological Measurements of Philosophical Research» - Дніпро, 2018, №13. - С. 65-78. Web of Science. <http://ampr.diit.edu.ua/article/view/131937>
7. Stezhko, Z. Freedom or Arbitrariness: A Social and Philosophic Analysis // Postmodern Openings 12 (2), 2021, pp. 354-366 – (co-authored). Web of Science. <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/3640/2945>
8. Christman J. Social and Political Philosophy. A contemporary introduction. New York, London: Routledge Taylor & Francis Group, 2017. – DOI <https://doi.org/10.4324/9781315693323> <https://www.taylorfrancis.com/books/9781315693323>
9. Olafson, F. A. Philosophical anthropology [Electronic resource] / F. A. Olafson // Encyclopaedia Britannica. – 2014. – Mode of access: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/456743/philosophical-anthropology>
10. Pecorino, P. A. An Introduction to Philosophy. An online Textbook [Electronic resource] / P. A. Pecorino. – CUNY: Queens borough Community College, 2014. – Mode of access: [http://www.qcc.cuny.edu/Social Sciences/pecorino/INTRO_TEXT/CONTENTS.htm](http://www.qcc.cuny.edu/Social_Sciences/pecorino/INTRO_TEXT/CONTENTS.htm).

Інформаційні ресурси:

1. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>
2. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/all/6
3. Сайт Української асоціації релігієзнавців <http://religstudies.org.ua/main.php>